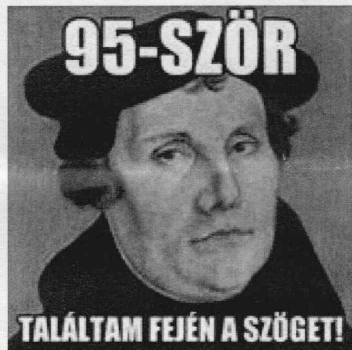

Reformáció ma

A reformáció kezdetének ötszázadik évfordulójára készülve nem csupán hátra tekintünk, értékelünk és hálát adunk, hanem imádkozni és tenni szeretnénk az egyház megújulásáért. A kilencvenöt tétel publikálásával Luther, illetve Luther Istene a

kétezer éves egyház legnagyobb ébredését, megújulását indította el. Hisszük, hogy ez a folyamat azóta sem állt le. Néhol lelassult, illetve deformálódott az, aminek reformálnia kellett volna.

A Luther által nem szándékolt egyházzsúkadás ellenére a reformáció nagy hatással volt Rómára is. Ez a hatás sem szűnt meg, sőt a 20. században felerősödött. Az előttünk álló egy évben szeretnénk mélyebben megérteni és megélni Isten megújító munkáját. Ez a törekvés nem modernkedés, nem a világnak való megfelelés, nem Luther és a Szentírás idézőjelbe tétele, hanem éppen annak megértése a Szentlélek által. Időszerű és érvényes az üzenet: egyedül a Szentírás, egyedül hit által, egyedül kegyelemből, és egyedül Krisztus.

„Mikor Urunk és Mesterünk azt mondta: »Térjetelek meg!« – azt akarta, hogy a hívek egész élete bűnbánatra térés legyen.” (Az 1. tétel a 95-ből.)

Szeverényi János

500 nap imádság reformációért

Imádságos életünk megújulása és a megújulásért folyó imádságunk szorosan összefügg. Október havában, reformáció havában hitünk, közösségeink, evangélikus egyházunk, az egész anyaszentegyház és a teremtett világ megújulásáért úgy imádkozunk, hogy annak fókuszában a hálaadás álljon.

Az evangéliumból tudhatjuk, hogy mennyire nem magától értetődő a hála. A Jézus által meggyógyított tíz leprásból csupán egyetlen – az idegen – tér vissza hozzá hálaadással. Hite jelévé lesz a hála. (Lk 17,11-19) Imádságainkkal most ehhez a hálás tizedhez csatlakozhatunk. A hónap első vasárnapja, hálaadó vasárnap is erre indít! Hálaadással tárjátok fel kéréseiteket (Fil 4,6b).

Meg kell tanulnunk, hogy a hála nem csak az örömteli percek tartozéka.

Amikor erőtlenségeinkkel, bajainkkal küszködünk, betegségekkel vagy éppen a halál erejével szembesülünk, új felfedezést tehetünk az Isten előtti hálaadásban rejlő erőből. „A hűség tulajdonság, a hála tanítható” – írja Szabó Magda. Bennünket hűséges Mesterünk tanít, hogy megteremjen ajkunkon még zord viszonyok között is a hála gyümölcse. Jézus halott barátja, Lázár sírjához megrendült lélekkel és könnyeivel küszködve indul, mégis éppen hálaadó imával feszül neki a halál zárának: „Atyám, hálát adok neked, hogy meghallgattál.” (Jn 11,41b) Ezután szólítja életre a holtat.

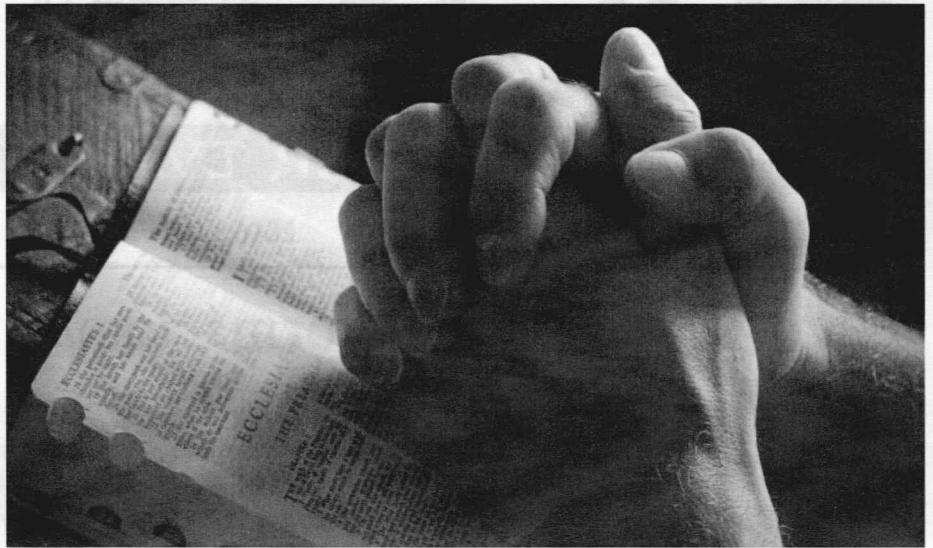
Még a hálaadás is rejt kísértést! Éppen reformációs örökségünkre gondolva fontos meghallanunk, hogy a hálaadás a szív alázata nélkül hamisra hangolja hitünket. Magabiztos

pozícióból nem születik valódi ima, hála és igazság. Az imaélet rejtett valóságát feltáró jézusi példázatra figyelhetünk (Lk 18,9-14), amikor a vallásos elitista buzgalmát (farizeus) és az elvallástalanodó haszonelvű hivatalnokot (vámszedő) látjuk ima közben. Jaj, nekünk, ha hálaadásunk ítélkezést rejt vagy öntömjézésbe fordul! Hálaadás megigazító hit nélkül, vagyis annak belátása nélkül, hogy Isten kegyelmére szoruló bűnös emberek vagyunk, nem lehetséges.

Az úrvacsorai közösség ajándékaira külön hangsúllyal készülünk. A nagy hálaadó ima: „Mélto és igaz, illó és üdvösséges, hogy mindenhol és mindenkor hálát adjunk neked, mindenható Atyánk és örök Istenünk a Jézus Krisztus által...” Segítse, hogy Krisztus teste és vére közösségében hálaadással vegyünk

részt, gyógyulva kapcsolatainkban, új életre támadva Vele. Imádkozzunk h á l a d á s s a l : r e f o r m á c i ó i örökségünkért, megújulásért, országos evangelizációnkért, megszületett és megkeresztelt gyermekekért, a felnőtt keresztségért, a női szolgálókért: lelkészekért, hitoktatókért, egyházzeneészekért, az úrvacsora ajándékaért, szórványgyülekezetekért, szórványmagyarságért, tolna-baranyai egyházmegyéért, anyanyelven megszólaló igehirdetésért, a teremtés rendjéért, zsoltárokkal (Pl. 65, 100, 118, 136).

Aradi György

Ki a láthatóan evangélikus?

Luther a Heidelbergi disputáció 20. tételének magyarázatában ezt írja: „Mivel ugyanis az emberek visszaéltek az Isten teremtett műveiből származó ismerettel, Isten a szenvedések által kívánta magát megismertetni, hogy így akik nem tisztelték a teremtett dolgaiban az önmagát Kinyilatkoztatót, azok őt mint a szenvedései alá Elrejtőzöttet tiszteljék, ahogyan 1Kor 1,21 mondja: Mivel a világ bölcsessége segítségével nem ismerte meg Istent isteni bölcsességében, tetszett Istennek, hogy a prédikálás bolondsága által üdvözítse a hívőket. Így már senkinek sem elegendő, és nem válik üdvére, ha csak fenségében és dicsőségében ismeri az Istent, ha nem ismeri őt megalázottságában és a keresztyalázatában.”

Majd a 21. tétel magyarázatában hozzáteszi: „Ez nyilvánvaló, mert míg nem ismeri a Krisztust, nem ismeri a szenvedéseiben elrejtőzködő Istent sem. Ezért többre becsüli a cselekedeteket a szenvedéseknél, a dicsőséget a keresztnél, az erőt az erőtlenségénél, a bölcsességet a bolondságnál és általában a kellemeset a kellemetlennél. Ilyenek azok, akiket az apostol a Krisztus keresztye ellenségeinek nevez (Fil 3,18). Így van ez, mert gyűlölik a

keresztet és a szenvedéseket, valójában a cselekedeteket és ezek dicsőségét szeretik, és így a keresztből fakadó jót rossznak mondják és az emberi cselekedetektől származó rosszat jónak. De – mint mondtuk – Isten nem található meg másként, csak az ő szenvedéseiben és keresztyében. Ezért a kereszty barátai megvallják, hogy jó a kereszty, és rosszak az emberi cselekedetek, mert az emberi cselekedetek a kereszty által semmivé válnak, és Ádám, aki cselekedetei révén inkább növekedni akar, keresztyre feszítették. Lehetetlen ugyanis, hogy ne fuvalkodjék föl saját jócselekedetei alapján az, aki még nem üresedett meg és nem semmisült meg szenvedések és gonosz dolgok révén, és ezért még nem tudja, hogy ő maga semmi, és a jócselekedetek nem az övéi, hanem Istenéi.” (Luther Márton: Heidelbergi disputáció, Magyar Luther Füzetek 8., Magyarországi Luther Szövetség, 1999, 28–29. o.)

Láthatóan evangélikusok tehát akkor leszünk, ha tudjuk magunkról, hogy semmik vagyunk, hiszen még jócselekedeteink – ha ugyan vannak – sem a mieink, hanem Istenéi. Ez persze a szív Isten előtti belső alázata, amely emberi szemnek nem látható. De vannak látható megnyilvánulásai. Mert ez az alázat

megtanít láthatóan többre becsülni a szenvedéseket a cselekedetekenél, a keresztyt a dicsőségnél, az erőtlenséget az erőnél, az igehirdetés „bolondságát” a világ bölcsességénél. Ennek a többre becsülésnek is van persze láthatatlan szála: amikor önmagunkra tekintve alkalmazzuk. Hiszen Luther nem arra szólít, hogy a magunk szenvedéseivel és keresztyeivel vagy a hitben való kitartásunkkal dicsekedjünk. Viszont akkor leszünk láthatóan evangélikusok, ha láthatóan inkább vonzódunk a szenvedő embertársainkhoz, mint a cselekedeteikben sikeresekhez. Ha inkább a keresztyt hordozók felé fordulunk, mint hogy az elismerésben sütkérezők holdudvarába való bekerülésre törekednénk. Ha láthatóan inkább az erőtlennel vagyunk szolidárisak, mint az őket semmibe vevő erősekkel.

Összegezve: láthatóan akkor leszünk evangélikusok, ha a megfeszített Krisztusban magát Istent látjuk és tiszteljük, és őt szolgáljuk a szenvedőkben, az erőtlennel, a megalázottakban, általában minden keresztyt hordozó embertársunkban. Mert azokról a keresztyenyekről, akik másként élnek, joggal ítél így az apostol: „...sokan élnek másképpen: akikről sokszor mondtam nektek, most pedig sírva is mondom, hogy ők

a Krisztus keresztfének ellenségei; az ő végük kárhozat, a hasuk az istenük, és azzal dicsekszenek, ami a gyalázatuk, mert földi dolgokkal törődnek.” (Fil 3,18–19)

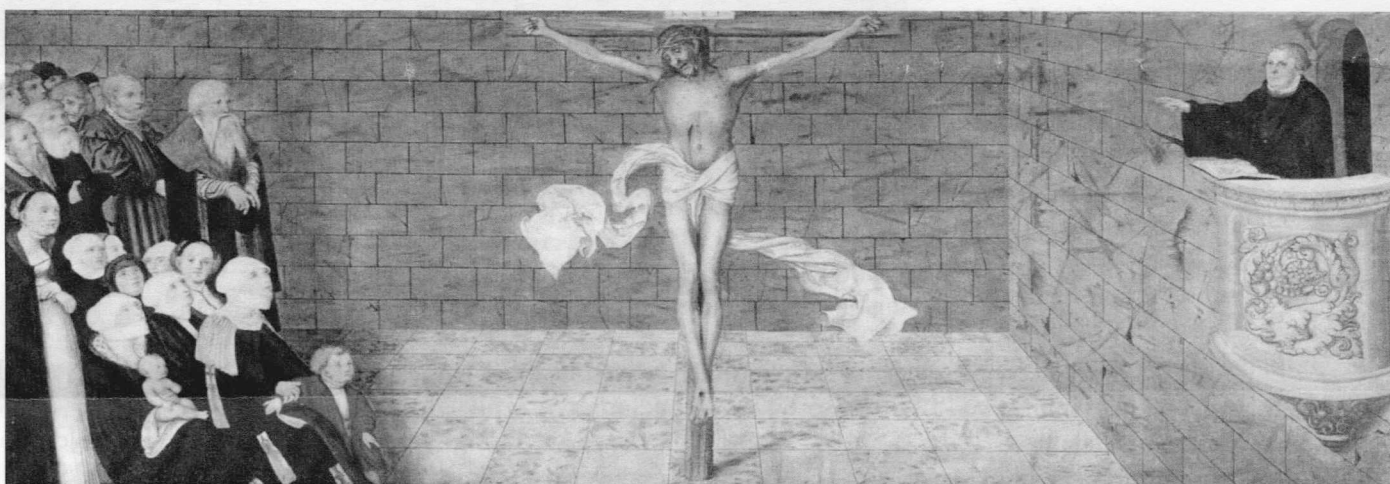
Az igaz egyháznak azonban nem a hívők láthatóan keresztény élete az egyetlen ismertetőjele. Luther idézett szavai is egyszerre állítanak követelményt a keresztény élettel és a keresztény kultusszal, az egyház látható istentiszteleti életével szemben. „Isten a szenvedések által kívánta magát megismertetni, hogy így akik

nem tisztelték a teremtett dolgaiban az önmagát Kinyilatkoztatót, azok őt mint a szenvedései alá Elrejtőzöttet tiszteljék” – ennek a mondatnak kultikus vonzata is van.

Azt a követelményt állítja az egyház elé, hogy liturgiájában is tegye nyilvánvalóvá és láthatóvá: a megfeszített Krisztusban a valóságos Istent tiszteli. Mondhatjuk úgy is, hogy az egyház a valóságos Istent megillető tiszteletét mindenekelőtt a megfeszített Krisztus előtti hódolattal rója le. Hiszen a megfeszített Krisztus

maga az Isten igaz valóját kinyilatkoztató aranyevangélium: „Mert úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta...” (Jn 3,16) Jó lenne, ha evangélikus egyházunk istentiszteleti élete abban különbözne láthatóan a testvéregyházakétól, hogy megkülönböztetett hangsúlyt kap benne Istennek a megfeszített Krisztusban való tisztelete és imádata.

Véghelyi Antal

Kezek szorítása

Most amikor imádságos szeretettel gondolunk 1956 hőseire, egy szép megemlékezés álljon itt: 1956. október 23. Néha úgy érzem, ma több fényévnyi távolságban van tőlünk, mint a csillagok. S láthatatlan, mint borús égen az égitestek, melyeket eltakarnak a felhők, ragyogásukat elhomályosítják a füstből és koromból összeálló, fölénk szálló gomolyagok. De a csillagok azért ott vannak az égen. S bár a tudománynak más jelentenek, nekünk, halandóságra ítélt teremtményeknek valami megmagyarázhatatlan, misztikus értelmezést sugallnak ma is. A csillagok tiszták. Érinthetetlen fénnel ragyognak. S éjjel láthatók, sötétben.

Azért írok róluk, mert ilyen csillagnak látom 1956. október 23-át. Én láttam. Tanúja voltam a

történekmnek, a kezdetnek. Ott álltam a budapesti Baross téren, a Rottenbiller utca sarkán. Kezem a gyermekkocsit szorongatta. Menni akartam. De megtorpantak lépteim, ahogy a téren átvonuló tömeget megláttam. Fiatalokból állt a végtelen sor, s ahogy haladtak a Rákóczi út felé ragyogó arccal, szabadságra vágyó lánggal a szemükben. Csak a kezüket néztem. Az egymásba hurkolódó karok vonalát figyeltem, az összetartozás, az egyetlen tiszta akarat jelképét: a kezek szorítását.

Az egységet, a közös akaratot láttam ugyanannak a napnak az estjén is, amikor a teherkocsikon állók kiáltása töltötte be a pesti utcát, és “aki magyar velünk tart, ruszki haza” ismétlődő ritmusára a járókelők fel-felugráltak közéjük. A kocsin állók

keze a felszállni óhajtok felé nyúlt le sok kéz egyszerre, míg a földről elrugaszkodni akarók karjai a magasba emelkedtek. Aztán összekapcsolódtak a markok, a kézfejek, és szorították egymást.

Hosszú évtizedek távlatából is megmaradt bennem ez a kép: a kezek szorítása. Ma úgy érzem, 1956 októberét nem az idegen erők zúzták szét. A testet, az életet igen, de a lelkeket nem. A lelkekben tovább élt mindaz, amiért olyan sokan életüket adták.

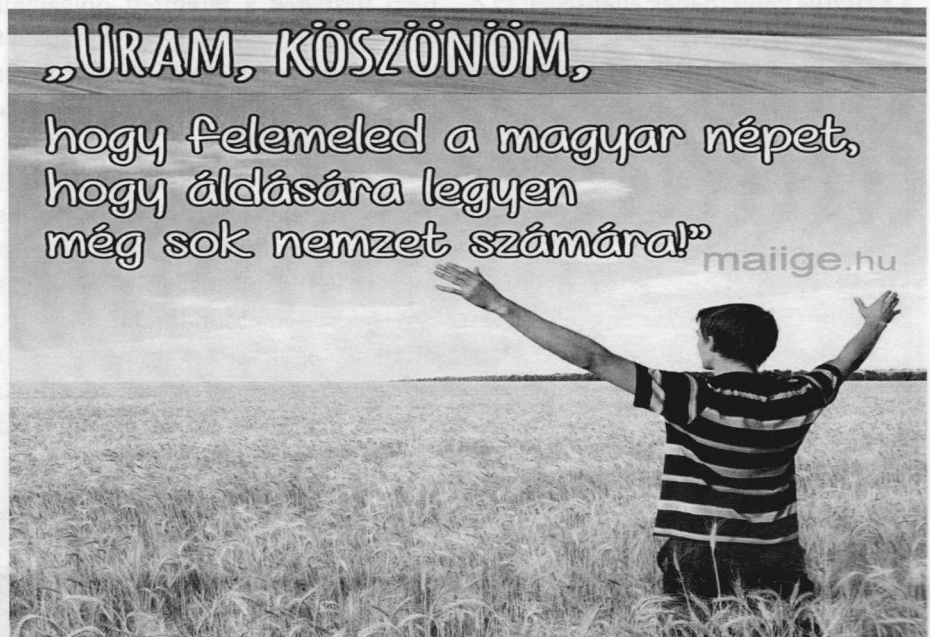
Jó a meghaltaknak! Tiszták maradtak, mint fent a csillagok! Most sötét felhőket látok felettünk és a lelkeinkben is. Hova lettek a tiszta elképzelések? Hol szunnyadnak az egykor olyan heves lánggal égő nemzeti érzéseink? Hol az egység, a

közös akarat? Hol az egymást elviselni és megtűrni erőt adó, egymást segítő szeretet?

1956. október 23-ára emlékezem, a csillagra, melyet ma sűrű felhő takar. De a szíveinkben ott él, eltakarva, és nem idegen hatalomtól, hanem saját magunk alkotta szellemi, értelmi és erkölcsi béklyóink által elhomályosítva.

Csillagok ragyogása, kezek szorítása. Ez volt 1956. október 23.

Lenhardtné Bertalan Emma

Az ördög a templomban

Egy ember, aki egy hétféle reggelen a templomba igyekezett, nagyon meg volt lepve, mikor az ördögöt a templomajtó közelében találta.

- Mi dolgozol itt? - kérdezte meghökkenve.

- Épp úgy megyek a templomba, - felelte az ördög, - mint ti. Hiszen az emberek azért járnak ide, hogy ellenem imádkozzanak és prédikáljanak, ki védelmezne hát engem, ha magam nem lennék ott?

- És hogyan védelmezed magad? - kérdezte a keresztény.

- Erre a célra van ezerféle eszközöm! Először is tehát még jókor ellátogatok azokhoz a családokhoz, amelyek templomba akarnak menni és igyekezem feszültséget szítani a férj és feleség, szülők és gyermekek között; úgy indítom fel a férjet, hogy fölbosszankodjék az öltöny miatt, vagy a reggeli miatt, esetleg a reggeli hírekkel bosszantom fel. Ezáltal elveszti a jókedvét; a feleség pedig elveszti a jó hangulatát azért, mert valamelyik fiókban hiába keresi a sálját, vagy a kalapját például. Ilyen eszközökkel megakadályozom azt, hogy a templomba menjenek, vagy elrontom a hangulatukat, hogy annak valami hasznát ne láthassák. Azoknak az embereknek a számára, - folytatta az ördög, - akik komolyan és magukba zárkózva indulnak el, más eszközöket használok:

Mindig van ugyanis egy leány vagy asszony a templomban, aki a figyelmet magára vonja. Az asszonyok pillantásait pedig az ilyenek ruhájára irányítom; megvizsgálom velük pontosan a szoknyáját, vagy a felsőt, és a prédikáció máris elrepül a fejük fölött. Azok a férfiak pedig, akiknek egy kis irodalmi műveltségük van, a prédikációban itt és ott egy-egy kevésbé helyes kifejezést

vagy stílushibát fedeznek fel, és így a formára tekintenek a tartalomra pedig nem figyelnek. A templomból való távozás alkalmával azután megteszik a maguk kölcsönös észrevételeit és így minden hatás elvész.

Az a másik hölgy meg, amott, fél a meghűléstől; nos tehát megsúgom neki, hogy itt vagy ott, valamelyik ablak nyitva van és az egész istentisztelet alatt nem gondol másra, mint a légvonatra és az egészségét érintő veszedelemre.

Na és itt vannak a vállalkozók, és az üzletemberek! Úgy intézem a dolgokat, hogy az előző este vagy reggel, az istentisztelet előtt rossz híreket halljanak. És így az egész istentisztelet alatt tele lesz a fejük.

Egy padon egy anya ül. Gyermekeit hagyott otthon a szomszéd bébiszitterrel, aki a bölcsőben alszik; gyorsan az eszébe juttatom, hogy vajon minden rendben van-e. És ez az asszony egész idő alatt nyugtalan lesz.

Látok néhány jó megjelenésű urat, akik figyelmesen hallgatnak a papra. Rögtön figyelmessé teszem őket arra, hogy amit most hallottak, az erre vagy arra az emberre vonatkozik, aki szintén ott van a gyülekezetben. Ekkor rögtön elkezdek Géza Márkra, Márk pedig Gézára gondolni és elindulnak hazafelé, nagyon meglévéen elégedve a lelkipásztornal és önmagukkal is.

Ha pedig egy hallgatót az istentisztelet ideje alatt nem tudok elvonni a figyeltől, akkor megpróbálom őt hatalmamba keríteni a kijáratnál. Felbuzdítom az embereket, hogy mindenféléről kezdjenek el beszélni, aminek Istenhez semmi köze. Úgy irányítom őket, hogy istentisztelet után olyan emberekkel kerüljenek kapcsolatba, ahol csak világi dolgokról lehet beszélgetni és

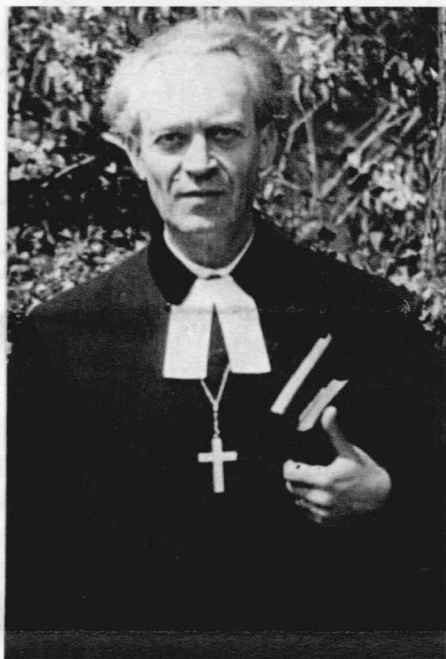
így kitörlök a lelkükből minden jobb benyomást, amelyre a templomban szert tettek. Ezek voltak az ördögnek

nyilatkozatai a kérdezősködő számára, amikor a templom felé indult. Mennyire így van ez csakugyan az

életben is. Mindenki megtoldhatja ez adatokat a saját tapasztalataiból.

Ismeretlen szerző

Ordass Lajos

A mártírok ünnepén rehabilitálták Ordass Lajos püspököt. Hatvan évvel ezelőtt, ezen a napon, 1956. október 6-án rehabilitálta az állam D. Ordass Lajos püspököt.

Az Állami Egyházügyi Hivatal elnöke, Horváth János Keken András és Kendeh György lelkészeket de. 10 órára Ordass Lajos lakására hívta, s itt közölte az előző napi bírósági döntést. A bíróság törvénytelennek mondta ki az uzsorabíróság egykori ítéletét, és bűncselekmény hiányában felmentette.

Rehabilitálta Keken Andrást és Kendeh Györgyöt is azonnali hatállyal visszahelyezte őket szolgálati helyükre, a Deák-térre, illetve Kelenföldre. Horvát János távozása után a püspököt meglátogatta Danhauser László, Botta István, Ruttkay Elemér, Scholz László és Molnár Rudolf feleségével. Scholz László október 4-én írta az alábbi verset, és 6-án olvasta fel Ordass előtt.

Dallama Luther korálja: Tarts meg Urunk, szent igédben.

Ím, megtartottál Úristen!
Nyújtsd jobbod most, hogy segítsen
Megállunk végig melletted,
Ki súlyos terhünk levettéd.

Nagy szabadító vagy Uram.
Ráfújsz Bábelre s elzuhan,
Megdőlnek büszke tornyai,
Ha kezded őt megrontani.

Megcsúfoltál mindannyi cselet.
És megmentetted Dánielt:
Szent egyházad a tűzben is:
Nem ártott néki gúny, tövis.

(Mi Téged) kérünk Jézusért.
Ki ontott értünk tiszta vért.
Feltámadott és mennyben ül,
Adj hitet pajzsul - fegyverül.

Add, Úristen, s ez egy elég!
Hős lesz a szív, ép a derék!
Ki rajtad csüng hű jobodon:
Győz hite által poklokon!

Demján Sándor

A pohár víz története...

Egy pszichológus egy céges továbbképzőn a stresszkezelésről tart előadást az alkalmazottaknak. Ahogy fel-alá sétál a teremben, egyik pillanatban a katedréről felemel egy pohár vizet.

Mindenki arra számít, hogy azt a kérdést fogja feltenni, amit ilyenkor szoktak, azaz, hogy szerintük félig tele, vagy félig üresnek látják az alkalmazottak a poharat. Azonban nem ez a kérdés hangzott el. A pszichológus azt kérdezte az emberektől, hogy szerintünk milyen nehéz az a pohár.

Eltérő válaszok érkeztek, az alkalmazottak többsége igyekezett a vizes pohár valódi tömegét

meghatározni. "Tudják, valójában a pohár súlya nem is számít annyira. Lényegesebb az, hogy mennyi ideig tartjuk a kezünkben. És itt kezdődik a probléma. Ha egy órát tartjuk kézben, a karunkban fájdalom keletkezik. Ha egy napig tartjuk, azt fogjuk érezni, hogy már nincs is karunk, hiszen teljesen lebénul abban a tartó pozícióban. És mindeközben a pohár súlya nem változik, de minél több ideig tartjuk a kezünkben, annál súlyosabb, nehezebb helyzetben találjuk magunkat." – mondta a pszichológus.

Majd folytatta: "A stressz, és az élet problémái, olyan, mint ez a vízzel teli pohár. Ha kis ideig tartjuk magunkon, még nem okoz gondot,

ha több ideig ragaszkodunk hozzá, fájdalmat okoz, ha egész életünkben foglalkozunk vele, egyszerűen megbénít, és már semmit sem tudunk tenni."

Október a látás, hallás és a reformáció hónapja

A rádióban is rendszeresen hallhatjuk a szlogent: „Október a látás hónapja.” Tizenöt hónapos koromban már szemüveget hordtam (erős drót kunkorodott a két fülem mögé), így a magam részéről igazán értékelni tudom ezt a kampányt. Ezzel együtt évek óta igyekszünk bejáratni ezt a mondatot is: „Október a reformáció hónapja.”

Protestáns templomokban és közösségi helyeken ezekben a hetekben különösen is sok alkalmat tartunk, a megemlékezések csúcspontja pedig október 31-én, a reformáció emléknapján lesz. Megjegyzem, egyre több országban ismerik fel, hogy mindez korántsem csak a protestáns egyházak ügye, így sokféle van példa arra, hogy a hónap utolsó napján római katolikus lelkész is szolgál a közös istentiszteleten. Emögött az a felismerés húzódik meg, hogy a reformáció ügyére ma nem a szakadás, hanem az egyház – Krisztus egy egyháza – megújulása felől tekintünk.

Jó azonban, ha a kettőt összekapcsoljuk. Október a reformáció és a látás hónapja. A wittenbergi városi templomban, ahol Luther Márton több ezer igehirdetést tartott – ma Lucas Cranach festménye van az oltáron. A kép közepén a keresztre feszített Jézus látható, jobb oldalán a prédikáló Luther, bal oldalán a gyülekezet. A wittenbergi polgárok között felfedezhetjük a reformátor feleségét, ölében kisfiukkal. Luther határozott mozdulattal mutat a kereszten szenvedő Krisztusra. A festő ezzel is kifejezésre juttatja, mennyire fontos a theologia crucis, a kereszti teológiája. A kép mintegy felidézi Pál apostol tanítását, aki szenvedélyesen így ír a galatáknak: „Ó, esztelen galaták, ki ígézett meg titeket, akiknek szeme előtt úgy írtuk le Jézus Krisztust, mintha közöttetek feszítették

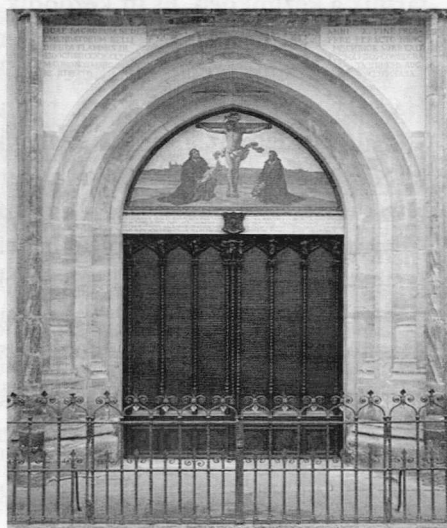
volna meg!” (Gal 3,1) Cranach a reformáció festője volt. Ezért is mondom, hogy a látás és a reformáció összetartozik.

Mi, evangélikusok a nevünkben is hordozzuk, hogy az evangéliumhoz ragaszkodunk, az örömhírt követjük. Ebben az összefüggésben utalok arra a szép hagyományra, hogy Lukács evangélista nemcsak történész és orvos, hanem festő is volt. André Gide francia író ezért A tékozló fiú hazatérése című drámai költeménye elején Lukácsra utalva ír így: „A magam titkos gyönyörűségére, miként a régi szárnyas oltárokon szokás, leföstytem itt e példázatot...” Jó, hogy vannak ilyen prédikáló festmények. Erősítik és megújítják a hitünket.

Október a látás és a reformáció hónapja. Persze azért jó, ha a többi érzékszervünket is használjuk. Egy rádiós jegyzetben külön hangsúlyozni lehet a hallás jelentőségét. És nemcsak itt, hanem az egyházban is. Ismét csak Pál apostol írja, hogy, „a hit tehát hallásból van, a hallás pedig a Krisztus beszéde által” (Róm 10,17).

A reformáció hónapjában protestánsok, katolikusok s mindnyájan használjuk a teremtő Istentől kapott érzékszerveinket, ezért október legyen a látás és a hallás hónapja, valamint a közösen megélt hit és a keresztyén egységőrekrévések ideje!

Fabiny Tamás
püspök

REFORMÁCIÓ

Amikor a mi Urunk és Mesterünk azt mondta: „Térjetelek meg”, azt akarta, hogy a hívek egész élete megtérés legyen.

- LUTHER MÁRTON -

Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia

Elnök: Bernhardt Béla főesperes
1467 Parkhaven Row, Lakewood,
OH 44107
Tel.: (216) 221-3178.
AMEvKo@sbcglobal.net

Clevelandi Hírek

ELSŐ MAGYAR EVANGÉLIKUS ÉS NYUGAT

15300 Puritas Ave., Cleveland, OH, 44135. Istentisztelet minden vasárnap déli 12-kor. Lelkészi hivatal: 18493 High Parkway, Rocky River, OH, 44116. Tel.: (216) 961-6895. Felügyelő: Fördös Katinka, Mihály Ernő. Lelkészek: Tamásy Éva és Zoltán.

Szeretettel hirdetjük alkalmainkat. Minden vasárnap 12 órakor tartjuk az istentiszteletünket, vele párhuzamosan Simon Judit testvérünk gyermekórárt tart. Játsszóház a hónap első szombatján 10 órakor (Változhat a dátum). Magyar iskola és óvoda minden pénteken 5 órakor.

Figyelem, új alkalom. Hölgyek figyelmébe ajánljuk. Kéthetente szerdánként délelőtt 10 órakor közös beszélgetésre, éneklésre hívjuk hölgyeinket. A beszélgetés témája: Testi-lelki egészségünk védelme. Helyszín: 18493 High Parkway, Rocky River. Nagyon nagy szeretettel hívunk és várunk!

November 20-án kolbász és hurka árusítás bazárral egybekötve, disznótoros vacsorával. December 4-én Mikulás napi ebéd, 17-én karácsonyi koncert.

Szeretettel imádkozunk idős gyülekezeti tagjainkért, akik már nem tudnak közöttünk lenni: Lovagi Tibor és Ada, Nt Bernhardt Béla és Róza, Juhász Edna, Kőrösi Jolán, Reich Frida - Lutheran Home - Tóth Zoltán, Yolanda Yoniak.

Szeretettel emlékezünk meg azokról a hűséges egyháztagokról, akiknek most van, vagy volt halálzásuk évfordulója. V. Kemes László és Ilona 1 éve, Szebach Gusztáv 6 éve, Steve Salay aprilisban volt egy éve, Nt Juhász Imre 16 éve, Dr Molnár Mátyás- édesapám 10 éve. Nagy Ernő, Szeless György 10 éve, Isten adjon nekik örök életet, nekünk hitet, hogy találkozunk még velük az Isten országában. Imádságos szeretettel gondolunk Gyarmathy Erzsikére, aki Édesanyját gyászolja, akit az Úr 75 éves korában magához szólított. Isten szeretete ölelje át az egész családot.

Szeptember 11-én megtartottuk rendkívüli közgyűlésünket, ahol megszavaztuk és eldöntöttük, hogy az Első Magyar Evangélikus Egyház ingatlanjait is piacra tesszük. Nehéz lépés ez is, de sajnos a környék valamint az elerőtlenedés miatt kellett ezt a lépést megtennünk. Bízunk még abban és ezért imádkozunk, hogy lesz még egy kis saját templomunk ahol összejöhetünk az Urat szolgálni és dicsőíteni.

Sajnos pár héttel ezelőtt vandalizmus áldozata lett a Kelet oldali templomunk, látható a képen is, hogy a betörők szétverték az összes mosdó és wc kagylókat, közel 20 ezer dolláros kárt hagytak maguk után. Nagyon szomorúak vagyunk, hogy Istenünk hajlékát így megszentéstelenítették. Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják mit cselekszenek.

Az Úristen megtartó szeretetébe ajánljuk Testvéreinket! Vigyázzanak magukra és szeretteikre! Erős vár a mi Istenünk!

Torontói Hírek

Lelkész: Tamásy Éva, Beszolgáló lelkész: Tamásy Zoltán. Templom: 116 Bond Street. Lelkészi hivatal: 18493 High Parkway, Rocky River, 44116, USA. Felügyelő: Dr. Mekis Éva, 34 Langbourne Pl., North York, ON, M3B 1A9 (minden posta ide küldendő). Tel.: (416) 300-9305. Istentisztelet, júl-aug. kivételével, a hó 2. és 4. vasárnapján du. 4-kor.

Mindenkit nagyon nagy szeretettel hívunk és várunk istentiszteleteinkre. Október 30-án délután 4 órakor tartunk reformáció ünnepén istentiszteletet úrvacsoraosztással.

Majd november 13, 24-én lesz. Decemberben 18- én és 26-án. Isten kegyelme és szeretete gyűjtsön bennünket egybe az ő drága igéje köré.

Imádságos szeretettel emlékezünk meg Nt Simándi Ágnesről, akit az Úr egy évvel ezelőtt hívott haza az örök hazába.

Nagyon nagy a veszteségünk, nagyon hiányzik az ő szelid, kedves szava, szeretete. De arra a Jézusra bízunk őt, akit egész életében szolgált, életével, bizonyágtételével, verseivel, szép ikon festésével. Ezzel az igével bátorítjuk családtagjait és osztozunk fájdalmukban: Tudom az én Megváltóm él és utoljára porom felett megáll. Isten adjon örök életet Ágnesnek, Vincének, és családjának vigasztalást. Egyedülálló hangszer volt Isten kezében. Engedte, hogy a Lélek által megszólaljon benne az üzenet, amelyet rajta keresztül közzölt az Úr.

Mindennapi Kenyér

November:

Ezért egészen bizonyosnak tartjuk a próféta beszédet, amelyre jól tesztelték, ha figyeltek, mint sötét helyen világító lámpásra, amíg felvirrad a nap, és felkel a hajnalcsillag szívetekben. (2Pt 1,19)

Az ÚR pártját fogja a szegénynek, megszabadítja a halálos ítélettől. (Zsolt 109,31)

[Ő] nem szégyelli őket testvéreinek nevezni. (Zsid 2,11) ApCsel 17,1-10 · 2Kor 7,2-16

Igaz szolgám sokakat tesz igazzá ismeretével, és ő hordozza bűneiket. (Ézs 53,11b)

Mert az Emberfia sem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon, és életét adja váltságul sokak-

ért. (Mk 10,45) Jel 13,1–10 · 2Kor 8,1–15

[Az ÚR] ezt mondta nekem: Szolgám vagy, Izráel, rajtad mutatom meg dicsőségemet! (Ézs 49,3)

Isten nem vetette el az ő népét, amelyet eleve kiválasztott. (Róm 11,2a)

Mt 21,12–17(23–27) · 2Kor 8,16–24

Ti, Istent keresők, éledjen szívetek! (Zsolt 69,33b)

Állhatatossággal fussuk meg az előtünk levő pályát. Nézzünk fel Jézusra, a hit szerzőjére és beteljesítőjére. (Zsid 12,1–2) 1Kor 3,16–23 · 2Kor 9,1–15

Az ÚR mondja: Bárcsak rám hallgatna népem! (Zsolt 81,14)

[Maradjatok meg] a hitben szilárdan és egyenesen, el nem tántorodva az evangélium reménységétől, amelyet hallottatok. (Kol 1,23) 2Pt 3,13–18 · 2Kor 10,1–11

Szentháromság ünnepe után utolsó előtti (ítélet) vasárnap:

Íme, most van a kegyelem ideje! Íme, most van az üdvösség napja! (2Kor 6,2b)

Isten megítél minden tettet, minden titkolt dolgot, akár jó, akár rossz az. (Préd 12,14)

De amikor eljön az Emberfia, vajon talál-e hitet a földön? (Lk 18,8b)

Lk 17,20–24(25–30) · Róm 14,7–9 · Zsolt 90

Én vagyok az ÚR, aki szeretetet, jogot és igazságot teremtek a földön. (Jer 9,23)

Hagyja el a gonoszt mindenki, aki az ÚR nevét vallja! (2Tim 2,19b)

1Pt 4,7–11 · 2Kor 10,12–18

Majd az Úr szavát hallottam, amint ezt kérdezi: Kit küldjek el, ki lesz a kövünk? Én ezt mondtam: Itt vagyok, engem küldj! (Ézs 6,8)

A Lélek megnyilvánulása pedig mindenkinek azért adatik, hogy használjon vele. (1Kor 12,7)

Jer 18,1–10 · 2Kor 11,1–15

Mert ha ítéletet tartasz a földön, igazságot tanulnak a világ lakói. (Ézs 26,9b)

És láttam a megnyílt eget: íme, egy fehér ló, és aki rajta ül, annak neve Hű és Igaz, mert igazságosan ítél és harcol. (Jel 19,11)

Zsid 13,1–9b · 2Kor 11,16–33

Fekvőhelyemen is rád gondolok, minden örváltáskor rólad elmélkedem. (Zsolt 63,7)

Ó, Isten gazdagságának, bölcsességének és ismeretének mélysége! Mily megfoghatatlanok az ő ítéletei, és mily kikutathatatlanok az ő útjai! (Róm 11,33)

1Jn 2,18–26(27–29) · 2Kor 12,1–10

Minden gazdagságnál nagyobb öröm, ha intelmeid szerint élhettek. (Zsolt 119,14)

Hasonló a mennyek országa a kereskedőhöz is, aki szép gyöngyöket keres. Amikor egy nagy értékű gyöngyre talál, elmegy, eladja mindenét, amiye van, és megvásárolja azt. (Mt 13,45–46)

2Kor 6,1–10 · 2Kor 12,11–21

Dicsérlek a gyülekezetben, [URam]. (Zsolt 22,23)

A türelem és vigasztalás Istene pedig adja meg nektek, hogy egyetértés legyen közöttetek Jézus Krisztus akarata szerint, hogy egy szívvel, egy szájjal dicsőítsétek a mi Urunk Jézus Krisztus Istenét és Atyját. (Róm 15,5–6)

Mk 13,1–8 · 2Kor 13,1–13

Szentháromság ünnepe után utolsó előtti (reménység) vasárnap:

Mindnyájunknak leplezetlenül kell odaállnunk Krisztus ítélőszéke elé. (2Kor 5,10)

Pajzsa leszek ennek a városnak, és megszabadítom önmagamért. (2Kir 19,34)

Az Isten által vetett szilárd alap azonban megáll, amelyre ez van pecsételve: „Ismeri az Úr az övéit.” (2Tim 2,19)

Mt 25,31–46 · Róm 8,18–23(24–25) · Zsolt 51

Erről beszélt az ÚR, amikor azt mondta: A hozzám közel állókon mutatom meg, hogy szent vagyok, és az egész nép előtt, hogy dicsőséges vagyok! (3Móz 10,3)

[Isten] ezt az ígét küldte Izráel fiainak, amikor békességet hirdetett Jézus Krisztus által. Ő a mindenség Ura! (ApCsel 10,36)

Mt 7,21–27(28–29) · 2Pt 1,1–11

Akkor nem vallanék szégyent, ha figyelnék minden parancsolatodra.

(Zsolt 119,6) Közben kérték [Jézust] a tanítványai: Mester, egyél! Ő pedig azt mondta ne

kik: Nekem van mit ennem, amiről ti nem tudtok. A tanítványok egymást kérdezték: Valaki talán hozott neki enni? Jézus ezt mondta nekik: Az én eledelem az, hogy teljesítsem annak akaratát, aki elküldött engem, és bevégezzem az ő munkáját. (Jn 4,31–34) Jn 3,17–21 · 2Pt 1,12–21

Mind örülnek majd, akik hozzád menekülnek. (Zsolt 5,12a)

[Jézus Krisztust] szeretitek, pedig nem láttátok, őbenne hisztek, bár most sem látjátok, és kimondhatatlan, dicsőült örömmel örvendeztek. (1Pt 1,8)

Lk 13,(1–5)6–9 · 2Pt 2,1–11

Íme, az ÚRÉ, a te Istenedé az ég és az egeknek egei, a föld és minden, ami rajta van. (5Móz 10,14)

[Isten] láthatatlan valóját, azaz örök hatalmát és istenségét meglátja alkotásain az értelem a világ teremtésétől fogva. (Róm 1,20a)

Lk 15,1–10 · 2Pt 2,12–22

Uram, szenvedek, segíts rajtam! (Ézs 38,14b)

A Lélek segít a mi erőtlenségünkön. Mert amiért imádkoznunk kell, nem tudjuk úgy kérni, ahogyan kell, de maga a Lélek esedezik értünk kimondhatatlan fohászkodásokkal. (Róm 8,26)

Zsid 13,17–21 · 2Pt 3,1–9

Ha majd azt mondják nektek, hogy forduljatok a halottidézőkhez és a jövőmondókhoz..., ezt feleljétek: Nem Istenéhez kell fordulnia a népnek? (Ézs 8,19)

Aki pedig az Úrral egyesül, egy lélek övele. (1Kor 6,17)

Jel 20,11–15 · 2Pt 3,10–18

Szentháromság ünnepe utáni utolsó (örök élet) vasárnap:

Legyen derekatok felővezve, és lámpásokatok meggyújtva. (Lk 12,35)

Támogass engem ígéreted szerint, hogy éljek, és ne szégyenítsd meg reménységemet! (Zsolt 119,116)

A békesség Istene szenteljen meg titeket teljesen, és őrizze meg a ti lelketekeket, elméteket és testetekeket teljes épségben, feddhetetlenül a mi Urunk

Jézus Krisztus eljövételére. (1Thessz 5,23)

Mt 25,1–13 · Jel 21,1–7 · Ézs 26,7–19
Nagyok az ÚR tettei, kikutathatják, akiknek csak kedvük telik benne. (Zsolt 111,2)

Nézzétek a liliomokat, miként növekednek: nem fáradoznak, nem is fonnak, de mondom nektek, hogy Salamon teljes dicsőségében sem öltözött úgy, mint ezek közül bármelyik. (Lk 12,27)

Zsid 12,18–25 · Ézs 56,1–8
Jeruzsálemet hegyek fogják körül, népét pedig az ÚR karolja át most és mindörökké. (Zsolt 125,2)

Hallottam, hogy egy hatalmas hang szól a trón felől: Íme, Isten sátora az emberekkel van, és ő velük fog lakni, ők pedig népei lesznek. (Jel 21,3)

1Pt 1,13–21 · Ézs 56,9–12

Nóé... mindenben úgy járt el, ahogyan Isten megparancsolta neki. (1Móz 6,22)

Hit által kapott kijelentést Nóé azokról a dolgokról, amelyeket még nem láthatott, és Istent félve és tisztelve készítette el a bárkát háza népe megmentésére. (Zsid 11,7a)

1Kor 3,9–15 · Ézs 57,1–13

Mert én tudom, hogy az én megváltóm él. (Jób 19,25)

Pál írja: Igaz az a beszéd, és teljes elfogadásra méltó, hogy Krisztus Jézus azért jött el a világba, hogy a bűnösöket üdvözítse, akik közül az első én vagyok. (1Tim 1,15)

1Thessz 5,9–15 · Ézs 57,14–21

Az embernek az értelme terveli ki útját, de az ÚR irányítja járását. (Péld 16,9)

Inkább ezt kellene mondanotok: Ha az Úr akarja, akkor élünk, és ezt vagy azt fogjuk cselekedni. (Jak 4,15)

Zsid 13,10–16 · Ézs 58,1–9a

[Az igaz] olyan lesz, mint a folyóvíz mellé ültetett fa, amely idejében megtermi gyümölcsét, és nem hervad el a lombja. (Zsolt 1,3)

A Lélek gyümölcse pedig: szeretet, öröm, békesség, türelem, szívésség, jószág, hűség, szelídség, önmegtartóztatás. (Gal 5,22–23a) Jel 21,10–14.21–27 · Ézs 58,9b–14

Luther Kiadó

Örökélet vasárnapján

Legyetek készen Jézussal találkozni életben, halálban!

Máté evangéliuma 24. fejezete 37-51 alapján:

1. Kegyetlen szembesülés- a minden napokban beékelődik a halál, az egyik megy, a másik marad...

Mai igénk egy olyan lelki helyzetet vázol fel, melyen mindannyian keresztülmegyünk, ha meghal a hozzátartozónk. Rideg a valóság, melyben nem tudunk megkönnyebbülten érezni amiatt, hogy mi még itt maradtunk. Fájdalommal, keserűséggel és szomorúsággal jár a gyász. Ürességet érzünk, és nagyon hiányzik nekünk az a szerettünk, aki kilépett ebből az életből. Hiszen az egyik megy a másik marad...

A mindennapokban beékelődik a halál, miközben a maga jó rendje szerint megy minden, az élet dolgában sürgünk-forgunk. Haladnak a napok, dolgozunk, igyekszünk a létfenntartásra, kapcsolatokat teremtünk. Úgy tesszük mindezt, mintha ez a lehetőség folyamatosan megadatna, ha nem kellene számolni azzal, hogy majd véget ér. Sőt mit sem sejtve arról... miről is? Hogy Isten, az élet és halál Ura, az idő Ura. Isten felettünk áll, s mi az Ő kezében vagyunk. *Mert amiképpen azokban a napokban, az özönvíz előtt, ettek, ittak, házasodtak és férjhez mentek egészen addig a napig, amelyen Nóé bement a bárkába, - és semmit sem sejtettek, míg el nem jött az özönvíz, és mindnyájukat el nem sodorta, - úgy lesz az Emberfiának eljövetele is.*

Számos gyászoló testvér mondja újra és újra ezeket elhalt hozzátartozójáról beszélgetve: *“ Pedig még azon a héten olyan jókedvű volt, pedig még tervezett, hogy a lapsi kertben még ezt-azt ő fog megcsinálni!”* Ugye így van? Még akkor is erősen bizakodunk, amikor a szemünk előtt lassan leperregnek szeretett hozzátartozónk élete homokóráján a szemek. Elfogy, elköszön, elcsendesedik, elnéz már máshová... Mégis, mindeköz-

ben mit sem sejtünk, vagy mit sem akarunk sejtetni. Ahogyan Noé napjaiban is volt. Az életre, a “most”-ra koncentrálnunk, az emberhez ragaszkodunk. Nem csak akkor történik ez így, amikor valaki hirtelen, előjel nélkül megy el e világból. Nemcsak akkor kell ennek igazat adni, amikor azokra gondolunk, akik más emberek erőszakos tervének lettek áldozatai a világon bárhol, akár napjainkban is. Igenis váratlanul ér, hogy nincs tovább. Kegyetlen, rideg valóság, hogy az egyik elvitetik, a másik ott hagyatik, és az itt maradtaknak kell megküzdenni ezzel a ténnyel, az élet és halál összefüggéseivel.

2. Jézus jön értünk! Mikor? Nem tudjuk!

Bár számunkra a halál a végpont, de az még nem Jézus visszajövele. Mégis vitathatatlan, ez után nincs lehetőségünk változni, változtatni, nincs lehetőség megbánni semmit, sem megtérni sem megbocsátani. A halál által kerülünk közelebb a kikerülhetetlen ítélethez, az azzal való találkozáshoz. Ugyanis Jézus egyszer visszajön ítélni élőket és holtakat! Mikor lesz ez? Nem tudjuk, de azt igen, hogy az ítélet előtt Urunk jön! Urunkkal fogtok találkozni!

Vajon számolunk-e életünkben és halálunkban azzal, hogy életben és halálban Jézus Krisztuséi vagyunk? Számolunk-e azzal, hogy több az élet, mint test? Ez ugyanis mindent más fénybe, más megvilágításba helyez! Amíg az az elmúlás ténye lesújt és sötét jövőt fest elénk, addig a Jézusba vetett hitünk átvezet ezen a sötét alagúton az örök élet ragyogása felé. Ezért gyújtunk gyertyát, ezért emlékeztetjük magunkat arra, hogy Jézus a világ világossága, és ezért kapaszkodunk bele az eljövendő örök élet ígéretébe. Uratokhoz fogtok jutni egyszer!

Gondoljunk csak végig, milyen érzéseink vannak akkor, ha egy családtagunk külföldre megy dolgozni, tanulni. Nyugtalanít, hogy mivel fog találkozni, hogyan győzi le a nyelvi és kulturális akadályokat. Teljesen más ez, ha olyan városba megy, ahol ismerőseink élnek, és tudjuk, hogy hozzájuk

fordulhat majd, számíthat rájuk, ha baj lesz. Valahová menni teljesen más, mint valakihez menni. Nem mindegy miként gondolkodunk az elmúlással, a kikerülhetetlen jövővel kapcsolatosan. Még a reménység is csekély, amíg személytelenül reménykedünk csupán valami mennyei országban, valami örök boldogságban. Teljesen más az, ha tudjuk, Urunkhoz, a mi szerető megváltó Jézusunkhoz megyünk. Hozzá térhetünk haza, vele lehetünk, nála rakhatjuk le életünk terheit és Ő örökké körülvesz bennünket az Ő szent, békességet és örömet adó jelenlétével. Ahogyan a Jelenések könyvének 21. fejezetében olvashatjuk: *Ő (Isten) velük fog lakni, ők pedig népei lesznek, és maga az Isten lesz velük; és letöröl minden könnyet a szemükről.*

Szeretett emlékező testvérek! Tudunk így előre nézni? Valóban erről szól a hitünk? El tudjuk mondani, hogy szeretteink és mi is Urunkhoz fogunk hazamenni ebből a világból? Az Úr Jézus ígérete ez: *“Én élek és ti is élni fogtok!”* Három hete a kondorosi temetőben egy különös felfedezést tettem. Egy családi sírra, dédapám, egyben nagypapám testvéreinek sírjára ez van felírva: *“Itt nyugszanak az Úrban drága szüleink.”* Milyen jó, hogy én bár sosem láttam őket ebben a világban, nem ismertem őket, de majd odaát találkozni fogunk! Ők is az Úrban haltak meg, és az Úrnál lehetnek örökké!

3. *Úgy élni, hogy bármikor nyugodtan távozhassunk, bármikor jó lélekkel adhassunk számot.*

Szeretett emlékező Testvérek! Az ige nem csak annyit tár fel, hogy a mindennapjainkban számoljunk az oda beékelődő halállal és számoljunk még inkább Urunk hatalmával, visszatéréseivel, azzal, hogy egyszer hazatérhetünk majd. Útmutatást, sőt felszólítást kapunk arra, hogy életünk miként kell menjen, hogyan kell folyék, hogy biztos jövő és ne csak vágyott dolog legyen az, amiről az előbb szoltunk: az üdvösség valósága. Mert az örök élet lehet kárhozát és üdvösség. Nem mindenki örökölheti

ezt az örömteli jövődőt, csak az, akit szolgálatban talál Ura. Mit is kell ez alatt értsünk?

Jézus egy olyan példázatot mond, ami arról szól, hogy egy szolgáló kiadja a többieknek az eledelt. Az élet feltételeit nyújtja másoknak. – Tudunk-e életet adni? Nem csak világra hozva egy új életet, mint az édesanyák. Nem csak azzal az utolsó kanál étellel, itallal meghosszabbítva szeretettünk földi létét. Tudjuk-e életet, az örök életet munkálni másokban? Tudjuk-e életet nyújtani mások számára? Képesek vagyunk-e az élet beszédét, Jézus Krisztust magát kínálni? Tudjuk-e az Ő szeretetét megélve, az ő bocsánatát megadva az örök életet, a lelki életet munkálni? Mi nem a halálnak vagyunk alávetve, hanem az Élet, azaz Jézus Krisztus szolgálói lehetünk! Adjuk hát azt tovább az evangéliumot a körülöttünk lévőknek, a ránk bízottnak. Azt nyújtsuk, ami épít, ami az örök életre tart meg, és ne adjunk teret a kritikai, romboló hangnak, de semmilyen más pusztításnak se! A lelki táplálék nem csak kifejezetten a kimondott ige lehet, hanem a Jézusban való hit megmutatása, a cselekvő szeretet bizonyágtétele.

Jézus magáról mondta: *Én vagyok az út az igazság és az élet.* Vigasztaljuk egymást ezekkel az igékkel! A halál torkában, azzal szembesülve, vagy az elmúlást nehezen várva is szóljunk az életről, éljük meg Krisztust! Akkor is, amikor senki sem sejt, akkor is adjuk Őt: bűnököt bocsátó irgalmát, jóságát és békességét. Egyedül az lehet az örök életre biztosítékunk, ha az élet beszéde szerint, Krisztusnak, és vele élünk itt. Így odaát is az övéi leszünk. Tehát akár élünk, akár meghalunk, az Úrei vagyunk. Ez a bizodalmas hit jogosít fel arra, hogy bármikor nyugodtan távozhassunk.

Lázárné Skorka Katalin

Adományozóink

Vörös Katalin, CA, 100,
Gombocz Istvan, SD 20
Balázs Irén, PA 6,
Szalay Jules, NY 10,
Carl Balazs, IL 50,
Janko Katalin 32 Can,
Bako Laszlo Kanada, 50 Canadai dollar,
Julius Asboth, YA, szülei emlékére 100 (Nt Asboth Gyula és felesége)
Toth Steven, TX, 6 dollár,
Menyhárt István, OH, 15,
Balázs Irén, PA, 6,
Mária Miller, OH 20,
Louis Ronkos, OH 15,
Lovagi Tibor, OH 20,
Hargitai István, OH 20,
Petra Kovits Mária, IL 20,
Fördös Kati, OH 20,
Barsony Esther, NY 6,
Sandor László és Erzsébet, CA, 520 dollár,
Solymosi család TX, 10,
Beodray Piroška, OH 25,
Konyves Mihály, OH 12,
Csépes család, FL, 12,
Lukacs család CA, 25,
Szántó Katalin, TX 100,
Rev Molnár József, PA 25,
Várkonyi Miklós, PA 30,
Joe Gosi, FL, 20,
Csiszár Éva, 20
Revs Tamasy, 20

~~~~~  
Nt Bernhardt Béla főesperes úr betegsége miatt ezt a számot Nt Tamásy Éva és Gordos Judit szerkesztették. Ezúton is imádságos szeretettel gondolunk öreá. Kedves Olvasóinknak megköszönjük támogatásukat, Isten áldásáért.

~~~~~  
ERŐS VÁR is published bi-monthly (February, April, June, August, October, December) by the Hungarian Conference in the Evangelical Lutheran Church in America, 1467 Parkhaven Row, Lakewood, OH 44107-4505. Tel.: 216-221-3178. E-mail: AMEYKo@sbglobal.net. Distribution by First Class mail. Editor: The Rev. Béla Bernhardt. Annual subscription: \$6 in the USA, US \$8 from Canada, US \$15 from overseas by air mail. – Az ERŐS VÁR az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia lapja. Szerkesztő és kiadó: Bernhardt Béla. Aláírt cikkekkért írójuk felel. Előfizetés az Egyesült Államokban évi 6 dollár, Kanadából évi 8 US dollár, tengerentúlról légitápostól évi 15 US dollár. – Kérjük olvasóinkat, hogy címváltozásokat haladéktalanul bejelenteni szíveskedjenek. – Nyomda/Printers: Adkins & Co. Inc. 14541 Madison Ave., Lakewood, OH 44107. -- Minden levelezés, előfizetés, adomány a feladó pontos címe feltüntetésével a lap címére küldendő. Erős Vár, 1467 Parkhaven Row, Lakewood, OH 44107 4505